บทที่ 1

บทนำ

กล้วยไม้เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว วงศ์ Orchidaceae (อบฉันท์, 2549) เป็นไม้ดอกที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายทั้งในประเทศและต่างประเทศ เนื่องจากดอกกล้วยไม้มีสีสันสวยงาม มีความหลากหลายของสีสัน รูปร่างของดอก และชนิดพันธุ์ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในงานต่างๆ ได้มาก มีอายุการใช้งานนานกว่าดอกไม้ชนิดอื่น ปลูกง่ายและให้ผลตอบแทนสูง (ผ่องพรรณ, 2549) ประเทศไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกกล้วยไม้อันดับหนึ่งของโลก มีมูลค่าการส่งออกกล้วยไม้ในปี 2551 ถึง 2,833.80 ล้านบาท มีอัตราการขยายตัว ร้อยละ 0.80 (กรมส่งเสริมการส่งออก, 2553) โดยมีตลาดส่งออกสำคัญ คือ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป จีน และอาเซียน (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2551: ออนไลน์) ดังนั้นจึงเห็นได้ว่ากล้วยไม้เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญชนิดหนึ่งของไทย แต่ปัจจุบันการปลูกเลี้ยงกล้วยไม้ยังมีปัญหาในด้านการผลิตและการจัดการ (กรมส่งเสริมการเกษตร , 2542) ปัญหาราคาปัจจัยการผลิตที่สูงขึ้น ทั้งปุ๋ย ยาฆ่าแมลงและสารเคมีอื่น ซึ่งเป็นการเพิ่มต้นทุนการผลิต จากมูลค่าการส่งออกกล้วยไม้ตัดดอก พบว่า ร้อยละ 86 ของปริมาณการส่งออกเป็นกล้วยไม้สกุลหวาย รองลงมาเป็นสกุลอื่นรวมถึงสกุลแวนดา (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2551: ออนไลน์) ปัจจุบันกล้วยไม้สกุลแวนดาได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง และปลูกเลี้ยงกันมาก จัดว่าเป็นกล้วยไม้ที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่ากล้วยไม้สกุลหวายและสกุลแคทลียา (ไชยา, 2534) แวนดาสันทรายบลู เป็นกล้วยไม้ลูกผสมระหว่างแวนดาฟ้ามุ่ย (*Vanda coerulea*) ของไทยกับ *Vanda* Crimson Glory เกิดขึ้นในประเทศไทย เมื่อ 30 ปีที่แล้ว เป็นกล้วยไม้สีโทนม่วง-น้ำเงินที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เนื่องจากดอกบานทน ก้านช่อยาว ใช้ประดับ ตกแต่งตามงานต่างๆ ซึ่งปริมาณการจำหน่ายไม้ตัดดอกของแวนดาสันทรายบลู ยังมีไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาด เพราะส่วนใหญ่ขายเป็นต้นเมื่อดอกกำลังบาน (blooming size) โดยส่งออกไปจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งได้ราคาดีกว่าทำเป็นไม้ตัดดอก (โจ, 2553: สัมภาษณ์)

กล้วยไม้ก็เหมือนพืชทั่วไปซึ่งต้องการธาตุอาหารหลายชนิด เพื่อใช้ในการเจริญเติบโต ทั้งธาตุหลัก และธาตุรอง โดยเฉพาะธาตุแคลเซียม ซึ่งเป็นส่วนประกอบของผนังเซลล์พืช มีบทบาทต่อการสร้างโปรตีน และธาตุแมกนีเซียม ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นองค์ประกอบของโมเลกุลคลอโรฟิลล์ และทำหน้าที่เป็นโคแฟกเตอร์ (cofacter) ของเอนไซม์บางชนิด ธาตุทั้งสองชนิดเป็น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ธาตุที่จัดอยู่ในกลุ่มธาตุอาหารมหัพภาพ (macronutrient elements) ซึ่งมักเกิดการแก่งแย่งกัน โดยการดูดแมกนีเซียมจะลดลงมากหากมีความเข้มข้นของ K^+, NH_4^+, Ca^{2+}, Mn^{2+} และ H^+ ปริมาณสูงในสารละลาย เนื่องจากไอออนเหล่านี้แสดงภาวะปฏิปักษ์ (antagonism) ต่อการดูดแมกนีเซียม (ยงยุทธ, 2543) ดังนั้น ระดับที่เหมาะสมของธาตุแคลเซียมและแมกนีเซียมในสารละลายธาตุอาหาร จึงมีความสำคัญต่อการดูดใช้ธาตุดังกล่าวและการเจริญเติบโตของพืช งานทดลองนี้ จึงมุ่งศึกษาระดับของธาตุแคลเซียมและแมกนีเซียมที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของกล้วยไม้แวนดา โดยใช้แวนดาสันทรายบลูเป็นพืชทดลอง เพื่อเป็นแนวทางนำมาปรับเป็นสูตรสารละลายปุ๋ยสำหรับพันธุ์ต่างๆ ในกล้วยไม้สกุลนี้ ซึ่งจะทำให้ผู้ปลูกได้ใช้ปุ๋ยที่เหมาะสมกับพันธุ์ของกล้วยไม้ต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved